

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. ELO24/9754 din 17.06.2024

la proiectul de lege modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024 nr. 419/2023

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul RM, iar autor nemijlocit este Ministerul Muncii și Protecției Sociale, ceea ce corespunde art.73 din Constituția Republicii Moldova și art.47 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, aprobat prin Legea nr.797/1996.

Categoria actului legislativ propus este Lege organică, ceea ce corespunde art.72 din Constituție și art. 6-12 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Conform art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional "*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate."*

Analizând spațiul public se constată că, în procesul de promovare a proiectului de decizie rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008 nu au fost respectate de către autor, întrucât informarea și accesul părților interesate la proiect nu au fost asigurate de către autor până la efectuarea expertizei anticorupție.

Astfel, se constată că proiectul și materialele aferente au fost plasate pe portalul guvernamental de consultări publice, www.particip.gov.md, la data de 17 iunie 2024, cu stabilirea termenului limită de prezentare a recomandărilor până la 20 iunie 2024, adică 4 zile lucrătoare, fapt ce nu corespunde prevederilor art.12 alin.(2) din Legea nr.239/2008.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative „*Proiectul legii pentru modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024 nr. 419/2023 este elaborat cu scopul precizării veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat, urmare a inițierii de către Ministerul Finanțelor a procedurii de modificare a Legii bugetului de stat pe anul 2024 nr. 418/2023.*”

Analizând normele elaborate s-a constatat că prin proiect se propune modificarea Legii bugetului asigurărilor sociale de stat pe anul 2024, fiind intenționată stabilirea veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat, care se propun spre majorare cu 220 117,8 mii lei sau de la 42 804 455,3 mii lei până la 43 024 573,1 mii lei.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prevederile proiectului promovează interesul beneficiarilor de redistribuirea bugetare efectuate potrivit amendamentelor prezentate în proiect și argumentate în nota informativă anexată la proiect. Prin urmare, se constată că prevederile proiectului nu contravin interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Proiectul este însoțit de nota informativă, elaborată în corespundere cu prevederile art.30 din Legea nr.100/2017, precum și cu respectarea exigențelor statuate la art.53 al Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr. 181/2014.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „*e) fundamentarea economico-financiară*”.

Argumentarea fundamentării economico-financiare a proiectului a fost întocmită potrivit exigențelor art.53 alin.(6) din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014, fiind anexate la nota informativă informațiile privind veniturile, cheltuielile și soldul bugetar, precum și

sursele de finanțare ale bugetului asigurărilor sociale de stat pentru anul 2024 și structura subprogramelor de cheltuieli.

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului nu au fost identificate norme contradictorii sau conflicte dintre prevederile acestuia cu reglementările altor acte normative în vigoare.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Prevederile proiectului nu reglementează activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Concluzia expertizei

Proiectul de act normativ a fost elaborat în vederea precizării veniturilor și cheltuielilor bugetului asigurărilor sociale de stat, urmare a inițierii de către Ministerul Finanțelor a procedurii de modificare a Legii bugetului de stat pe anul 2024 nr. 418/2023.

În procesul de promovare a proiectului de decizie, rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, nu au fost respectate de către autor. Nota informativă anexată la proiect a fost întocmită potrivit exigențelor stabilite la art.53 din Legea finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181/2014.

Prevederile proiectului sunt conforme interesului public, nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului și nu conțin factori de risc capabili să genereze apariția riscurilor de corupție.

17.06.2024

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Daniela Carbuni , Inspector principal

Digitally signed by Carbuni Daniela
Date: 2024.06.17 16:42:48 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

